

РЕШЕНИЕ НА СЪДА
7 февруари 1979 година*

“Право на установяване”

По дело 115/78

с предмет преюдициално запитване, отправено до Съда на основание член 177 от Договора за ЕИО от страна на Collège van Beroep voor het Bedrijfsleven (Апелативен съд по стопански въпроси на Нидерландия) по производството, висящо пред този съд между

J. KNOORS, Компания за централно парно отопление, със седалище в Dilsen/Stokkem (Белгия)

и

Държавния секретар по икономическите въпроси

относно тълкуване на член 1, параграф от Директива 64/427 на Съвета от 7 юли 1964 г. относно реда и условията на преходни мерки за дейностите на свободни професии в преработвателната промишленост, включени в рамките на основните групи на ISIC 23 – 40 (промишленост и занаятчийство),

СЪДЪТ,

в състав: г-н Н. Kutscher, председател, г-н J. Mertens de Wilmars и г-н Mackenzie Stuart, председатели на състав, А. М. Donner, Р. Pescatore, М. Sørensen, А. O'Keefe, G. Bosco и А. Touffait, съдии,

генерален адвокат: г-н G. Reischl,
секретар: г-н А. Van Houtte,

постанови настоящото

Решение

1. С определение от 9 май 1978 г., постъпило в Съда на 12 май, Collège van Beroep voor het Bedrijfsleven е отправил до Съда запитване за преюдициално заключение съгласно член 177 от Договора за ЕИО, въпрос относно тълкуването на Директива 64/427 на Съвета от 7 юли 1964 г. относно реда и условията на преходни мерки за дейностите на свободни професии в преработвателната промишленост, включени в рамките на основните групи на ISIC (Международен стандарт за класификация

* Език на производството: нидерландски.

на индустрията по икономически дейности на ООН) (промишленост и занаятчийство) (ОВ 1964 г., стр. 1863).

2. От акта за препращане следва, че ищецът по главното производство, нидерландски гражданин, пребиваващ в Белгия, е работил по трудов договор през продължителен период от престоя си в Белгия във водопроводно предприятие, като от 1970 г. е заемал позицията ръководител в независимо водопроводно предприятие.

3. Ищецът е подал до компетентните нидерландски органи искане за издаване на разрешение за упражняване на същата професия в страната на произхода си. Въпреки това, искането му е било отхвърлено поради това, че не притежава квалификациите, изисквани за упражняването на професията според нидерландското законодателство.

4. По този повод нидерландските органи уведомяват ищеца, че не може да се възползва от разпоредбата на член 15, параграф 1, буква в) от *Vestigingswet Bedrijven* (закон за установяване) от 1954 г., според която разрешение за упражняване на определени професии може да се предостави, когато разпоредбите на Директива на Съвета на Европейските общности относно установяването изисква предоставянето на подобно разрешение.

5. В това отношение нидерландският държавен секретар по икономическите въпроси уточнява в две последващи решения, че ищецът, като нидерландски гражданин, не може да се възползва от разпоредбите на въпросната директива, според която, когато достъпът до определени стопански дейности в държава-членка е обусловен от притежаването на определена професионална квалификация, държавата-членка трябва да признае като достатъчно доказателство за тези квалификации действителното упражняване на професията в друга държава-членка.

6. Според ищеца съгласно Директива 64/427 нидерландските органи е трябвало да му издадат исканото разрешение.

7. С оглед разрешаване на спора, *Collège van Beroep voor het Bedrijfsleven* е поставил следния въпрос:

„Трябва ли Директива 64/427/ЕИО на Съвета на Европейската икономическа общност от 7 юли 1964 г. относно реда и условията на преходни мерки за дейностите на свободни професии в преработвателната промишленост, включени в рамките на основните групи на ISIC (промишленост и занаятчийство) да се тълкува в смисъл, че изразът „ползващи се лица” съгласно член 1, параграф 1 от директивата включва и лица, които са били или продължават да са граждани на приемащата държава-членка?”

8. Определянето на лицата, за които се прилага Директива 64/427, зависи, на първо място от действителната цел на директивата, и на второ място, от разпоредбите, които са в основата на директивата, а именно общите програми за премахване на ограниченията за свободата на предоставяне на услуги и свободата на установяване от 18 декември 1961 г. (ОВ 1962 г., стр. 32 и 36 съответно), както и от съответните разпоредби на договора.

9. Директива 64/427 е насочена към улесняване на осъществяването на свободата на установяване и на предоставяне на услуги в широк кръг професионални дейности, свързани с промишлеността и занаятчийството, в очакване на

хармонизирането на условията за достъп до въпросните дейности в отделните държави-членки, което е задължителна предпоставка за постигане на пълна либерализация в тази сфера.

10. По-конкретно, директивата отчита трудностите, произтичащи от факта, че в определени държави-членки някои от въпросните дейности могат да бъдат свободно упражнявани, докато в други държави-членки се прилагат повече или по-малко ограничителни условия, включващи притежаването на специална степен на професионално обучение за допускане до определени професии.

11. С оглед разрешаването на проблемите, произтичащи от тази разлика, член 3 от директивата предвижда, че когато в държава-членка, упражняването на някоя от професиите, посочени в директивата, зависи от притежаването на определена квалификация, „тази държава-членка трябва да приеме като достатъчно доказателство за такова познание и способност факта, че въпросната дейност се упражнява в друга държава-членка”.

12. По-нататък същият член гласи какво трябва да се разбира под изразите „упражняване” на професия, и по-специално чрез определяне на минимален период, през който професията трябва да бъде практикувана.

13. В допълнение, член 5 от същата директива, по отношение на държавите-членки, в които упражняването на една от въпросните професии не е предмет на притежаването на определена професионална квалификация, урежда случаите на лица, произхождащи от държава-членка, в която не се изискват подобни квалификации.

14. Лицата, спрямо които се прилага директивата, са определени основно в член 1, параграф 1, според който „държави-членки, действащи в съответствие с разпоредбите, посочени по-долу, трябва да приемат следните преходни мерки по отношение на установяването или предоставянето на услуги на тяхна територия от физически лица или дружества, посочени в дял I на Общите програми (наричани по-нататък „ползващи се лица”), по отношение на предоставянето на услуги от тези лица или дружества в областта на свободните професии в преработвателната промишленост”.

15. В първото тире от дял I Общата програма за премахване на ограниченията за свободата на предоставяне на услуги определя като ползващи се лица „гражданите на държави-членки, които са се установили в рамките на Общността”, без да се прави разграничение в зависимост от гражданството или местопребиваването на заинтересованите лица.

16. Същата идея е изразена в дял I на Общата програма за премахване на ограниченията за свобода на установяване, която определя като ползващи се лица в първото и третото тире „гражданите на държави-членки”, без да се прави разграничение в зависимост от гражданството или местопребиваването.

17. Следователно, може да се приеме, че в своите разпоредби Директива 64/427 използва широко определение на понятието „ползващи се лица”, т.е. гражданите на всички държави-членки би трябвало да могат да се възползват от либералните мерки, които се въвеждат от Директивата, при условие че те попадат обективно в случаите, предвидени от директивата, и не се допуска различно третиране с оглед местопребиваването или гражданството на лицата.

18. По този начин от разпоредбите на директивата могат да се възползват гражданите на всички държави-членки, които попадат в приложното поле на директивата, дори и по отношение на държавата, чийто граждани са.

19. Подобно тълкуване е оправдано с оглед изискванията, произтичащи от свободата на движение на лица, свободата на установяване и свободата за предоставяне на услуги, които са гарантирани от членове 3, буква в), 48, 52 и 59 от Договора.

20. В действителност, тези свободи, които са основни за системата на Общността, не могат да бъдат напълно осъществени, ако държавите-членки могат да откажат правата, предоставени от разпоредбите на общностното право, на тези свои граждани, които са се възползвали от възможностите по отношение на свободата на движение и установяване и които са придобили чрез тези възможности търговските квалификации, посочени от директивата, в държава-членка, различна от държавата на тяхното гражданство.

21. При оспорването на този извод нидерландското правителство твърди, че, на първо място, алинея първа от член 52 предвижда премахване на „ограниченията за свободата на установяване на гражданите на държава-членка на територията на друга държава-членка” и, на второ място, че съгласно алинея втора от същия член, свободата на установяване включва правото да се упражняват свободно професии при условията, посочени от правото на държавата на установяване „за нейните граждани”.

22. Твърди се, че тези разпоредби от Договора показват, че гражданите на приемащата държава не се считат от Договора за ползващи се лица на предвидените либерални мерки и следователно те остават изцяло предмет на регулиране от тяхното национално законодателство.

23. В допълнение, нидерландското правителство обръща внимание на риска от заобикаляне на закона от гражданите на държава-членка при прилагането на техния национален закон относно обучението за професия, ако могат да се възползват спрямо собствените си национални органи от възможностите, създадени от директивата.

24. Въпреки че е вярно, че разпоредбите на Договора относно установяването и предлагането на услуги не могат да се прилагат към отношения, за които държавите-членки са запазили изключителната си компетентност, следва да се отбележи, че препращането в член 52 към „граждани на държава-членка”, които искат да се установят „на територията на друга държава-членка”, не може да се тълкува в смисъл, че да изключи от ползите на общностното право гражданите на определена държава-членка, когато гражданите на тази държава, поради това, че законно пребивават на територията на друга държава-членка и там са придобили професионална квалификация, която се признава от разпоредбите на общностното право, са с оглед държавата по произхода им, в положение, което ги приравнява с това на всяко друго лице, имащо права и свободи, предоставени от Договора.

25. Все пак, не може да се пренебрегне правният интерес, който държава-членка може да има от ограничаването на част от гражданите си, чрез средства, посочени в Договора, да заобикалят умишлено прилагането на тяхното национално законодателство относно професионалното обучение.

26. В този случай, все пак, трябва да се има предвид, че отчитайки характера на въпросните професионални дейности, точните условия, посочени в член 3 от Директива 64/427 относно продължителността на периодите, през които въпросната професия трябва да се упражнява, имат за последица изключването в съответните области на рисковете от злоупотреба, посочени от нидерландското правителство.

27. В допълнение, следва да се подчертае, че по всяко време е възможно Съветът, по силата на правомощията, предоставени му от член 57 от Договора, да премахне причините за злоупотреба с право, като предвиди хармонизиране на условията за обучение по професии в различните държави-членки.

28. Отговорът на поставения пред Съда въпрос, следователно, трябва да бъде, че съгласно Директива 64/427 на Съвета от 7 юли 1964 г. относно реда и условията на преходни мерки за дейностите на свободни професии в преработвателната промишленост, включени в рамките на основните групи на ISIC (промишленост и занаятчийство) лицата, които са граждани на приемащата държава-членка, също са „ползващи се лица” по смисъла на член 1, параграф 1 от Директивата.

По съдебните разноски

29. Разноските, направени от правителството на Кралство Нидерландия и Комисията на Европейските общности, предоставили становища на Съда, не подлежат на възстановяване.

30. С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело има характер на инцидентен установителен иск в процеса, висящ пред националния съд, последният следва да се произнесе по съдебните разноски.

По изложените съображения

СЪДЪТ,

като се произнася по въпроса, отправен от Collège van Beroep voor het Bedrijfsleven с определение от 9 май 1978 г., реши:

Директива на Съвета 64/427 от 7 юли 1964 г., въвеждаща подробна уредба относно преходните мерки за дейностите на свободни професии в производствените и обработващи индустрии, включени в рамките на основните групи на ISIC 23 – 40 (промишленост и дребно занаятчийство) следва да се тълкува в следния смисъл: лицата, които са граждани на приемащата държава-членка, също са „ползващи се лица” по смисъла на член 1, параграф 1 от Директивата.

Произнесено в открито съдебно заседание в Люксембург на 7 февруари 1978 година.

Подписи